

Nová hnízdiště čápa černého (*Ciconia nigra*) a lindušky luční (*Anthus pratensis*) na Lanškrounsku.

František Štanc, Výprachtice.

V posledních letech se v naší republice výrazně zvyšují stavy čápa černého. Šíření populace čápa černého na lanškrounsku sleduji od r. 1963, kdy jsem jej zde prvně pozoroval. Jistě zde v této době i hnízdil, ale po prvé bylo objeveno hnízdo v roce 1975 u lesní cesty na jedli nedaleko vesnice Skuhrov, (BERAN - ústní sdělení). Druhé hnízdiště se nalézá v lesích nad Čenkovicemi v oblasti "Suchého vrchu". Roku 1979 zde bylo ve hnízdě na buku několika ornitology kroužkováno 5 pull, (BERAN - ústní sdělení). Třetí hnízdiště je nedaleko Lanškrouna v lesích nad Albrechticemi. Hnízdo jsem objevil v roce 1980 v lesním oddělení 110 ve stráni pod "Kulinou" v nadm. výšce 580 m. Hnízdiště je v mýtném porostu asi 100 let starém. Porost byl před několika lety rozčleněn dvěma pasekami. Les je tvořen převážně ze smrku ztepilého s přimísením jedle bělokoré, modřínu evropského a buku lesního. Souvislý porost leží v JZ svahu. Nad horní částí porostu je lesní světlna výměry asi 30 ha, zpravidla osetá ovšem. Porost není příliš hustý a tak mají čápi možnost volného průletu. 2. 7. 1980 jsme se s K. Markem z Horní Čermné vypravili čápy kroužkovat. Zem pod hnízdem byla silně potřísněna trusem a všude se nacházely různé zbytky z potravy. Po zemi bylo i hodně peří ze starých ptáků. Hnízdo je na modřínu asi 20 m vysoko postaveno v dvojáku po ulomeném vrchu. Výstup nahoru byl poměrně pracný, neboť borka je od spodu hluboce zvrásněná. Bohužel úmysl kroužkovat mláďata se nám nezdařil, mláďata byla již vyvedena. Podle výšky hnízda 60 cm a šířky 120 cm jsem usoudil, že zde pravděpodobně čápi hnízdili několik let. Při kontrole v r. 1981 jsem zjistil, že zde byly v zimě vykáceny dvě nové paseky a dřevo z nich se přibližovalo dlouho do jara.

Čápi zde proto tento rok nehníždili. Přesunuli se na jiné hnízdo k osadě Mezilesí ležící o 2 km dále. Hnízdo se nachází v nadm. výšce 470 m. Umístěno je na jedli bělokoré asi 15 m vysoko. Jedle je odspoda porostlá vlky a na jednom větším je hnízdo postaveno. Je velmi rozložitě o šířce 150 cm. Hnízdiště je v lesním údolí a jedle stojí u potůčku na dolní straně. K jedli s hnízdem je snadný přístup po lesní cestě, která vede údolím okolo potoka a hnízdního stromu. Do hnízda je dobře vidět z protější strany a proto je zde dosti rušno, neboť většina houbařů pozoruje z protější strany co se děje na hnízdě. Hnízdo jsme navštívili 23. června 1981. Na hnízdě byla tři již dobře vyspělá mláďata. Aby nám náhodou nepřepadla přes okraj hnízda použili jsme plachtu a přikryli je. Potom již byla klidná a nechala se bez obtíží okroužkovat. Na tomto hnízdě čápi zdárně vyhníždili. Je zřejmé, že čápi na obou hnízdech hnízdí již několik let a pravidelně je střídají podle toho jak je u kterého hnízda rušno.

Linduška luční na lanškrounsku nehojně protahuje na obou tazích. V hnízdní době jsem ji zde zatím ještě nepozoroval. Proto jsem byl mile překvapen, když 26. května 1981 při hledání bramborníčků hnědých v lukách u pískovny nedaleko Lanškrouna jsem uviděl pár starých lindušek lučních. Jejich chování nasvědčovalo, že se nacházejí nedaleko jejich hnízda. Oba ptáci měli plné zobáky potravy, posedávali na vyvýšených místech a neustále varovně volali. Snažil jsem nalézt hnízdo, ale mláďata již z něho byla vyvedena a nalézala se v okolí ve vysoké trávě. Adulní ptáci zaletovali při krmení do různých míst v louce, usoudil jsem, že je zde vyvedeno 5 mláďat. Terén je zde místy zamokřelý natolik, že se nedá mechanizovaně sklízet. Na louce se tvoří zamokřelá oka porostlá orobincem, rákosem, plazivou vrbou a tužebníkem jilmovým. Na lokalitě hnízdí 4 páry bramborníčků hnědých, několik párů rákosníků zpěvných, 3 páry cvrčilek zelených a pár bekasin otavních. Hnízdiště leží v nadm. výšce 390 m. Tráva na louce nebyla posečena a dosahovala výšky 70 cm. Po úporném hledání se mně podařilo nalézt jedno z mláďat. Bylo již dobře opeřené, ale ještě s krátkým ocáskem. Létat ještě neumělo a tak po okružování a vypuštění okamžitě zalezlo do trávy tak, že bylo k nenalezení.